

Авторка статті:

Анастасія МУЗИКА,
здобувачка
ОП Соціальна робота

Наукова керівниця:

Світлана КОЛЯДЕНКО,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри соціальних технологій

ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Соціальні служби – це підприємства, установи та організації незалежно від форм власності і господарювання, а також громадяни, що надають соціальні послуги особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги [1]. Соціальна робота з дітьми з особливими потребами передбачає їх всебічну підтримку з боку держави, дотримання конституційних прав. Вони потребують не лише соціальної та медичної реабілітації, а й створення таких умов, за яких дитина з інвалідністю зможе реалізувати себе в суспільстві в повній мірі. На сучасному етапі спостерігається тенденція до збільшення кількості дітей, які мають відхилення у психічному і фізичному розвитку, значну частину серед яких займають діти із особливими потребами. Це потребує змін на всіх рівнях освіти, організації особливої системи навчання, яка б охоплювала різноманітний контингент учнів і диференціювала освітній процес, зважаючи на потреби дітей усіх груп та категорій.

На сьогодні інвалідність дітей є суспільною проблемою. Для цієї категорії населення нагальними залишаються проблеми, пов'язані з соціальним захистом, інтеграцією в суспільство, навчанням та працевлаштуванням, «безбар'єрністю» як архітектурно-транспортного, соціального так й інформаційного характеру. Важливим для дітей з інвалідністю є забезпечення належною і повноцінною освітою. Для підвищення доступності освіти потрібно створити умови для навчання дітей з інвалідністю разом зі звичайними дітьми в загальноосвітніх школах. Це сприятиме їх соціалізації, допоможе досягти кращих результатів в освіті та отримати необхідні життєві та трудові навички. Доступ людей з інвалідністю до вищої освіти може забезпечуватися, поміж іншим, шляхом упровадження гнучких навчальних програм, навчання за індивідуальним графіком, дистанційного навчання тощо. Соціальний педагог є партнером у мобілізації соціально-педагогічної і психологічної підтримки дітям-інвалідів, він також є посередником між членами сім'ї й іншими соціальними інститутами у належному розв'язанні конфліктних ситуацій. Завдання соціальних служб полягають у забезпеченні належної послідовності та прозорості дій у процесі надання соціальних послуг сім'ям з дітьми. Державні та недержавні соціальні служби є основою сучасного соціального обслуговування населення в нашій країні. Варто зазначити, що для української культури традиційним є етичне, гуманне, милосердне і толерантне ставлення до дітей та молоді, які потребують особливої уваги внаслідок інвалідності або відхилень у фізичному або розумовому розвитку. Центр соціальних служб для дітей та молоді (ЦССДМ) є основною службою, яка співпрацює з людьми з інвалідністю та є спеціальним закладом, що надає соціальні послуги дітям та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги. Основною метою діяльністю соціальних служб є: надання юридичних, психологічних, соціально-економічних, соціально-педагогічних, медичних, інформаційних послуг.

Соціальні служби організують заходи, які спрямовані на соціальний супровід, консультування, соціальну профілактику та послуги з соціальної реабілітації, адаптації дітей з особливими потребами з метою їх подальшої соціалізації у соціум. Особливість соціально-педагогічної роботи, що реалізується на базі соціальних служб, організуються на індивідуальному рівні роботи при обов'язковому вивченні особливих потреб дитини.

Працівники соціальних служб забезпечують надання психологічної, педагогічної, соціальної допомоги дітям з особливими потребами. Можна вважати, що загальний процес соціально-педагогічної допомоги дітям з особливими потребами повинен проходити в чотири етапи:

1. Дослідницький: виявлення особливих і соціальних потреб дітей з особливими потребами, збереження їх здібностей та розширення простору соціальної адаптованості.
2. Планування низки соціально-педагогічних впливів.
3. Організація різноманітної соціально-педагогічної допомоги.
4. Оцінювання результативності діяльності [2, с.157].

Для кращої реалізації різних видів соціальної підтримки соціальними працівниками здійснюється: соціально-педагогічний патронаж, соціально-педагогічна і фізична реабілітація, проводяться різноманітні культурні заходи тощо. Робота соціальних служб спрямовується насамперед на здійснення найбільш повної інтеграції дитини з особливими потребами в суспільство.

Досягнення результату здійснюється завдяки реалізації напрямів роботи як проведення конференцій, благодійних заходів, висвітлення проблеми у мас-медіа, реалізація волонтерських соціальних проектів і програм, організація інформаційних кампаній з проблем інвалідності. Діяльність соціальних служб має також інтегрований характер. До її структури можна віднести соціальну, педагогічну і психологічну складову. До важливих напрямів діяльності також можна віднести здійснення соціального та соціально-педагогічного супроводу особи з особливостями психофізичного розвитку.

Отже, система соціального супроводу дітей із особливими потребами має бути спрямована на створення належних умов, які забезпечуватимуть підвищення соціальної активності дітей, розвиток інтелектуальних процесів, формування ціннісних установок, що відповідають психічним і фізичним можливостям дитини із особливими потребами. Такий соціальний супровід повинен являти собою комплексну систему динамічної корекційної і розвивальної допомоги відповідно з віковими та індивідуальними потребами дітей із особливими потребами. Тобто, діяльність соціальних служб з організації соціально-педагогічної роботи з дітьми з особливими потребами є поступовою і цілеспрямованою.

Використана література

1. Луценко І. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими потребами. *Психолог. Шкільний світ*. 2005. №40. С. 19-27. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/232-organizatsiya-psihologchnogo-suprovodu-dtey-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami-v-umovah>
2. Закон України "Про соціальні послуги". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/>